

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка

Історичний факультет

Кафедра соціології

Методичні рекомендації щодо організації та проходження практик

для студентів спеціальності 054 - СОЦІОЛОГІЯ

першого (бакалаврського) рівня

освітньо-професійної програми «Прикладна соціологія»

Львів-2024

Рекомендовано до друку Вченою радою історичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка (протокол №1/2024-25 від 30 серпня 2024 року)

Укладачі: д. соціол. наук, проф. Пачковський Ю.Ф., д. соціол. наук, проф. Коваліско Н. В., к. соціол. наук, доц. Калиняк О.Т., к. іст. наук, доц. Лапан Т.Д., к. соціол. наук, доц. Химович О.С., к. соціол. наук, доц. Козаченко О.О.

Методичні рекомендації щодо організації та проходження практик для студентів спеціальності 054 «Соціологія» першого (бакалаврського) рівня освітньо-професійної програми «Прикладна соціологія» / д. соціол. наук, проф. Пачковський Ю.Ф., д. соціол. наук, проф. Коваліско Н. В., к. іст. наук, доц. Лапан Т.Д., к. соціол. наук, доц. Калиняк О.Т., к. соціол. наук, доц. Химович О.С., к. соціол. наук, доц. Козаченко О.О. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2024. 40 с.

Методичні матеріали призначені для студентів спеціальності 054 «Соціологія» першого (бакалаврського) рівня та викладачів, які здійснюють наукове керівництво практиками студентів. Рекомендації містять вимоги до організації, змісту та оцінювання проходження практики, визначають основні завдання, права та обов'язки студентів і керівників практики, а також надають інструкції щодо оформлення звітної документації. У матеріалах викладено порядок проходження навчальної (ознайомчої), навчальної та виробничої практик, їх мету, очікувані результати та зв'язок із освітньо-професійною програмою підготовки соціологів. Окрему увагу приділено етичним аспектам соціологічних досліджень, питанням роботи з емпіричними даними та принципам професійної відповідальності студентів під час виконання завдань у межах практики.

ЛНУ імені Івана Франка, 2024

ЗМІСТ

1.	Вступ	4
2.	Види практики та їхні особливості	6
	2.1. Навчальна (ознайомча) практика (2 курс, 3 семестр)	10
	<i>Підготовка до проведення навчальної (ознайомчої) практики Організація та проведення емпіричних досліджень Оформлення звітності та критерії оцінювання</i>	
	2.2. Навчальна практика (4 курс, 7 семестр)	14
	<i>Підготовка до проведення навчальної практики Організація та проведення емпіричних досліджень Оформлення звітності та критерії оцінювання</i>	
	2.3. Виробнича практика (4 курс, 8 семестр)	16
	<i>Підготовка до проведення виробничої практики Організація та проведення емпіричних досліджень Оформлення звітності та критерії оцінювання</i>	
3.	Етичні аспекти практик	19
4.	Рекомендована література	21
	Додатки:	
	<i>Додаток А. Щоденник практики</i>	23
	<i>Додаток Б. Звіт про проходження практики</i>	30
	<i>Додаток В. Інструкція з охорони праці</i>	31
	<i>Додаток Г. Картка обліку годин</i>	33
	<i>Додаток І. Угода про проведення практики студентів Львівського національного університету імені Івана Франка</i>	34
	<i>Додаток Д. Інформована згода</i>	36
	<i>Додаток Е. Приклад оформлення списку джерел та списку наукової літератури</i>	37
	<i>Додаток Є. Основні компоненти Програми соціологічного дослідження</i>	39
	<i>Додаток Ж. Інтернет-ресурси для пошуку результатів соціологічних досліджень</i>	40

ВСТУП

Практична підготовка є невід’ємною складовою навчального процесу студентів-соціологів, адже вона забезпечує інтеграцію теоретичних знань із реальним досвідом проведення соціологічних досліджень. Вона реалізується через **три основні етапи: навчальну (ознайомчу) (2 курс), навчальну (4 курс) та виробничу (4 курс) практику.**

Навчальна (ознайомча) практика (2 курс, 3 семестр)	Навчальна практика (4 курс, 7 семестр)	Виробнича практика (4 курс, 8 семестр)
Мета		
Ознайомлення студентів із методами соціологічного дослідження, основами емпіричної соціології, принципами збору та аналізу соціальних даних.	Формування у студентів умінь самостійного збору емпіричних даних та розробки власного соціологічного дослідження.	Занурення студентів у професійне середовище, набуття досвіду роботи у соціологічних установах та дослідницьких центрах.
Основні завдання		
Вивчення методології соціологічних досліджень. Ознайомлення з прикладами соціологічних досліджень. Практичне застосування базових методів збору соціологічної інформації.	Проведення соціологічного дослідження (від формулювання проблеми до збору даних). Використання різних методів збору інформації (анкетування, глибинні інтерв'ю, контент-аналіз). Первинний аналіз отриманих даних.	Ознайомлення з реальними соціологічними проектами та дослідженнями. Виконання завдань у рамках роботи організації (розробка анкет, аналіз даних, підготовка звітів). Практична взаємодія з клієнтами, замовниками, респондентами.
Очікуваний результат		
Студенти отримують початкове розуміння дослідницького процесу, навчаються розрізняти основні методи збору даних та аналізувати їх.	Студенти отримують власну емпіричну базу, яка може бути використана при написанні бакалаврської роботи.	Студенти набувають професійного досвіду, що дозволяє їм адаптуватися до майбутньої роботи у соціологічній сфері.

Кожен із цих етапів має свою специфіку, однак вони взаємопов'язані між собою та спрямовані на формування у студентів професійних компетенцій, розвиток аналітичного мислення та здатності до самостійної дослідницької роботи.

Одна з ключових функцій практики – забезпечення інтеграції теорії з практикою, що дозволяє студентам розвинути критичне мислення та аналітичні здібності. Практичний досвід готує їх до роботи у соціологічних установах, аналітичних центрах, маркетингових компаніях, органах державного управління та інших сферах, що пов'язані з соціологічними дослідженнями.

Окрім цього, практика допомагає студентам ознайомитися з реальними дослідницькими процесами, методами збору інформації та принципами професійної етики. Вона також сприяє розвитку комунікативних навичок, необхідних для роботи з респондентами, а також вміння працювати у команді.

Ще однією важливою складовою практичної підготовки є можливість визначити власні професійні пріоритети. Під час проходження практики студенти можуть зрозуміти, у якому напрямку соціології вони хотіли б спеціалізуватися – це може бути академічна соціологія, прикладні дослідження, маркетингова аналітика, соціальна політика або інші сфери.

Крім того, практика є необхідним етапом підготовки до самостійного проведення соціологічних досліджень та написання наукових робіт. Вона надає студентам можливість отримати емпіричну базу для майбутніх досліджень, що є основою для написання кваліфікаційних робіт.

Таким чином, практична підготовка відіграє важливу роль у формуванні соціолога як фахівця, адже вона не лише закріплює отримані знання, а й допомагає студентам інтегруватися у професійне середовище, набути реального досвіду та визначити свій подальший професійний розвиток.

2. Види практики та їхні особливості

Практична підготовка студентів-соціологів здійснюється у три етапи: **навчальна (ознайомча) (2 курс), навчальна (4 курс) та виробнича (4 курс) практики**. Незважаючи на відмінності у змісті та завданнях кожного з цих етапів, вони є взаємопов'язаними та забезпечують поступове формування дослідницьких і професійних компетенцій студентів.

Навчальна (ознайомча) практика спрямована на первинне засвоєння основ соціологічного дослідження, знайомство з методологією та етапами проведення емпіричних досліджень. На цьому етапі студенти набувають теоретичних знань про методи збору даних, їх структурування та аналіз, що формує основу для подальшої навчальної та виробничої практики.

Навчальна практика є наступним етапом професійного становлення, оскільки передбачає активне використання отриманих знань у самостійному проведенні дослідження. На цьому рівні студенти не лише вивчають, а й застосовують методологічні принципи соціології, розробляючи власні дослідницькі проєкти, що мають стати основою для кваліфікаційної роботи.

Виробнича практика завершує цикл практичної підготовки та дозволяє студентам інтегруватися у професійне середовище. На цьому етапі вони долучаються до роботи у соціологічних установах, аналітичних центрах або дослідницьких компаніях, що сприяє розвитку навичок практичного застосування соціологічних методів у реальних умовах.

Таким чином, кожен із етапів практичної підготовки забезпечує поступове засвоєння необхідних знань та навичок:

- **Навчальна (ознайомча) практика** формує базове розуміння методів соціологічного дослідження та принципів роботи з емпіричними даними.
- **Навчальна практика** дозволяє студентам закріпити отримані знання через самостійне дослідження та роботу з реальними соціальними процесами.
- **Виробнича практика** інтегрує студента у професійну сферу, надаючи можливість застосувати набутий досвід у практичній діяльності.

Ця послідовність практичних етапів сприяє підготовці компетентних фахівців, здатних ефективно проводити соціологічні дослідження, аналізувати соціальні явища та розробляти обґрунтовані аналітичні висновки.

У результаті успішного проходження навчальної практики студент(ка) набуває загальні та спеціальні (фахові, предметні) компетентності, що сприятимуть формуванню відповідних результатів навчання:

Навчальна (ознайомча) практика	Навчальна	Виробнича
<i>Загальні компетентності:</i>		
ЗК03. Здатність працювати в команді. ЗК05. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності). ЗК06. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. ЗК07. Навички міжособистісної взаємодії. ЗК09. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.	ЗК01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях. ЗК03. Здатність працювати в команді. ЗК05. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності). ЗК06. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. ЗК07. Навички міжособистісної взаємодії. ЗК09. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.	ЗК01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях. ЗК06. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. ЗК07. Навички міжособистісної взаємодії. ЗК08. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК09. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології. ЗК10. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
<i>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:</i>		
СК04. Здатність збирати, аналізувати та узагальнювати соціальну інформацію з використанням соціологічних методів СК06. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації СК10. Здатність аналізувати та оцінювати діяльність соціальних інститутів, що продукують і поширюють інформацію, формують і реалізують комунікативні	СК04. Здатність збирати, аналізувати та узагальнювати соціальну інформацію з використанням соціологічних методів СК05. Здатність самостійно планувати, організовувати та проводити соціологічне дослідження СК06. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації СК08. Здатність дотримуватися у своїй	СК04. Здатність збирати, аналізувати та узагальнювати соціальну інформацію з використанням соціологічних методів СК05. Здатність самостійно планувати, організовувати та проводити соціологічне дослідження СК06. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації

<p>стратегії у суспільстві, здатність розуміти закономірності інформаційних та комунікаційних процесів, а також бути їх активним учасником/учасницею.</p>	<p>діяльності професійної соціолога норм етики</p> <p>СК09. Здатність розуміти специфіку функціонування сучасного суспільства у розрізі його базових галузей і суб'єктів, а також надавати фахове пояснення щодо прикладних аспектів суспільної життєдіяльності.</p> <p>СК11. Здатність брати участь в управлінських процесах в межах соціальних груп та організацій, вміння мотивувати та заохотити людей до ефективної роботи, організувати процес спільної роботи та проконтролювати його.</p> <p>СК12. Здатність виявляти, діагностувати та аналізувати соціальні проблеми, а також розробляти проекти для їх вирішення у прикладному форматі.</p>	<p>СК07. Здатність презентувати результати соціологічних досліджень для фахівців та нефахівців</p> <p>СК08. Здатність дотримуватися у своїй діяльності норм професійної етики соціолога</p> <p>СК09. Здатність розуміти специфіку функціонування сучасного суспільства у розрізі його базових галузей і суб'єктів, а також надавати фахове пояснення щодо прикладних аспектів суспільної життєдіяльності.</p> <p>СК12. Здатність виявляти, діагностувати та аналізувати соціальні проблеми, а також розробляти проекти для їх вирішення у прикладному форматі.</p>
<p><i>Результати навчання:</i></p>		
<p>РН06. Ефективно виконувати різні ролі (зокрема організатора, комунікатора, критика, генератора ідей, виконавця тощо) у команді в процесі вирішення фахових задач.</p> <p>РН07. Вміти використовувати інформаційно-комунікаційні технології у процесі пошуку, збору та аналізу соціологічної інформації.</p> <p>РН14. Вміти аналізувати та оцінювати діяльність соціальних інститутів, що продукують і поширюють інформацію, формують і</p>	<p>РН06. Ефективно виконувати різні ролі (зокрема організатора, комунікатора, критика, генератора ідей, виконавця тощо) у команді в процесі вирішення фахових задач.</p> <p>РН07. Вміти використовувати інформаційно-комунікаційні технології у процесі пошуку, збору та аналізу соціологічної інформації.</p> <p>РН09. Вміти розробляти програму соціологічного дослідження</p>	<p>РН07. Вміти використовувати інформаційно-комунікаційні технології у процесі пошуку, збору та аналізу соціологічної інформації.</p> <p>РН09. Вміти розробляти програму соціологічного дослідження</p> <p>РН10. Володіти навичками збору соціальної інформації з використанням кількісних та якісних методів</p> <p>РН11. Презентувати результати власних</p>

<p>реалізують комунікативні стратегії у суспільстві, вміти обґрунтовувати закономірності інформаційних та комунікаційних процесів, а також бути їх активним учасником/учасницею.</p> <p>РН16. Дотримуватися режиму роботи і відпочинку, підтримувати працездатність та здоровий спосіб життя; демонструвати та застосовувати знання з безпеки та охорони праці, дотримуватись правових норм і галузевих регламентуючих нормативів з охорони праці.</p>	<p>РН10. Володіти навичками збору соціальної інформації з використанням кількісних та якісних методів</p> <p>РН12. Знати та дотримуватися етичних норм професійної діяльності соціолога.</p> <p>РН13. Розуміти специфіку функціонування сучасного суспільства у розрізі його базових галузей і суб'єктів, а також надавати фахове пояснення щодо прикладних аспектів суспільної життєдіяльності.</p> <p>РН15. Володіти навичками управлінської діяльності в межах соціальних груп та організацій, зокрема, у форматі проєктної роботи прикладного спрямування у контексті виявлення, діагностування та вирішення актуальних соціальних проблем.</p> <p>РН16. Дотримуватися режиму роботи і відпочинку, підтримувати працездатність та здоровий спосіб життя; демонструвати та застосовувати знання з безпеки та охорони праці, дотримуватись правових норм і галузевих регламентуючих нормативів з охорони праці.</p>	<p>досліджень для фахівців і нефахівців</p> <p>РН12. Знати та дотримуватися етичних норм професійної діяльності соціолога.</p> <p>РН13. Розуміти специфіку функціонування сучасного суспільства у розрізі його базових галузей і суб'єктів, а також надавати фахове пояснення щодо прикладних аспектів суспільної життєдіяльності.</p> <p>РН16. Дотримуватися режиму роботи і відпочинку, підтримувати працездатність та здоровий спосіб життя; демонструвати та застосовувати знання з безпеки та охорони праці, дотримуватись правових норм і галузевих регламентуючих нормативів з охорони праці.</p>
--	---	--

2.1 Навчальна (ознайомча) практика (2 курс, 3 семестр)

Навчальна (ознайомча) практика є одним з видів навчального процесу, яка спрямована на розвиток умінь застосовувати на практиці отримані теоретичні знання, навички самостійно використовувати методи соціологічних досліджень з подальшим аналізом результатів. Для проходження навчальної (ознайомчої) практики студенти скеровані у Лабораторію соціологічних досліджень кафедри соціології Львівського національного університету імені Івана Франка. Навчальна практика у третьому семестрі є початковим етапом набуття професійних знань, практичних умінь і навичок студентами-соціологами. Особливо важливими для цієї навчальної практики є знання та вміння, отримані в межах дисципліни «Якісні методи соціологічного дослідження». Під час практики студенти беруть участь в організації, проведенні, записі та транскрибуванні інтерв'ю та фокус-групових дискусій (ФГД). Результати навчальної ознайомчої практики оцінюються на основі Звітів та Щоденників студентів, їхньої активності, а також відповідності виконаних завдань навчальним завданням. Практика сприяє інтеграції теоретичного навчання до реальних умов професійної діяльності, розширюючи уявлення студентів про майбутню роботу та допомагаючи їм визначити подальші напрями професійного розвитку.

Мета практики – сформувати професійні вміння та навички студентів на основі залучення до практичної діяльності в організації, проведенні (записі) та транскрибуванні інтерв'ю і фокус-групових дискусій (ФГД).

Завдання навчальної ознайомчої практики:

- сприяти застосуванню у практичній площині теоретичних знань;
- навчити студентів користуватися категоріально-понятійним апаратом соціології для проведення соціологічних досліджень;
- ознайомити практикантів з основним арсеналом методів збору соціологічної інформації: їхніми перевагами і недоліками;
- формувати у майбутніх фахівців навички професійної рефлексії;
- сприяти розвитку пошукових здібностей студентів, їх креативності, а також можливостей самостійного здобуття знань та розвитку практичних навичок у професійному соціологічному полі;
- сформувати первинні навички проведення розвідувальних емпіричних соціологічних досліджень.

Оцінювання навчальної практики проводиться за 100 бальною шкалою за таким співвідношенням:

<i>Організація, проведення та транскрибування інтерв'ю та ФГД</i>	<i>Звіт з навчальної практики</i>	<i>Щоденник навчальної практики</i>	<i>Захист навчальної практики</i>
– 50 балів	– 20 балів	– 10 балів	– 20 балів

Організація інтерв'ю/ФГД – 10 балів	Структура звіту – 5 балів	Регулярність і повнота записів – 4 бали	Якість презентації матеріалу – 10 балів
Проведення інтерв'ю/ФГД – 15 балів	Зміст звіту - 10 балів	Змістовність – 3 бали	Відповіді на запитання – 6 балів
Транскрибування даних – 20 балів	Якість аналізу та висновків – 5 балів	Оформлення – 3 бали	Обґрунтованість висновків – 4 бали
Аналітичний коментар до результатів – 5 балів			

1) Організація, проведення та транскрибування інтерв'ю та ФГД (50 балів)

1. Організація інтерв'ю/ФГД (10 балів):

Вибір теми та цільової аудиторії. Чітке формулювання теми, релевантність вибору учасників.

Підготовка інструментарію. Якість питань (відкритість, релевантність темі, об'єктивність).

Логістика та планування. Ефективна організація часу, місця та комунікації з учасниками.

2. Проведення інтерв'ю/ФГД (15 балів):

Дотримання етичних норм. Інформування учасників про умови участі, отримання згоди, забезпечення конфіденційності.

Роль модератора/інтерв'юера. Здатність ефективно вести розмову, підтримувати учасників, уникати маніпуляцій чи тиску.

Залучення учасників. Активне залучення всіх учасників до дискусії.

Контроль над процесом. Дотримання структури, уникнення відхилення від теми.

3. Транскрибування даних (20 балів):

Точність транскрибування. Відсутність пропущених реплік, збереження змісту та деталей.

Форматування тексту. Зручне оформлення транскрипту (розділення реплік, позначення учасників, дотримання структури). Включення важливих деталей, таких як емоційні реакції чи паузи.

4. Аналітичний коментар до результатів (5 балів):

Самооцінка проведеного процесу. Виділення ключових моментів чи тенденцій, виявлених у дискусії. Рефлексія щодо організації та проведення інтерв'ю/ФГД, зазначення сильних і слабких сторін.

2) Звіт з навчальної практики (20 балів)

1. Структура звіту.

Логічна послідовність. Дотримання чіткої структури (вступ, основна частина, висновки, додатки).

Оформлення звіту. Відповідність вимогам оформлення (шрифт, інтервали, обсяг, наявність титульної сторінки, списку використаних джерел).

Додаткові матеріали. Включення додатків, таких як фотографії, документи, таблиці, якщо це передбачено.

2. Зміст звіту

Опис діяльності під час практики. Детальний опис завдань, виконаних під час практики.

Аналіз здобутого досвіду. Відображення практичних навичок, які вдалося отримати, та їх значення.

Рефлексія та самооцінка. Критичний аналіз власної роботи, зазначення труднощів та шляхів їх подолання.

3. Якість аналізу та висновків

Висновки. Змістовні висновки, засновані на виконаних завданнях і досягнутих результатах.

Пропозиції на майбутнє. Рекомендації щодо подальшого вдосконалення практичних навичок або організації практики.

3) Щоденник навчальної практики (10 балів).

1. Регулярність і повнота записів

Щоденна фіксація. Записи ведуться систематично, без пропусків.

Деталізація. Опис виконаних завдань є достатньо докладним, з зазначенням часу, виконаної роботи та отриманих результатів.

2. Змістовність

Опис завдань та діяльності: Конкретність і чіткість у описі практичної діяльності.

Відображення рефлексії . Короткий аналіз складнощів, висновки щодо виконаних завдань або здобутих навичок.

3. Оформлення

Відповідність формату. Щоденник оформлено згідно з вимогами (наявність дат, структури записів, чіткість подання інформації).

Охайність та акуратність Відсутність помилок або неточностей.

Додаткові матеріали: Включення схем, заміток, фото чи інших матеріалів (за потреби).

4) ЗАХИСТ навчальної практики (20 балів).

1. Якість презентації матеріалу

Чіткість та логічність викладення матеріалу

Візуальне оформлення (слайди, структурованість презентації)

Впевненість, комунікабельність, утримання уваги аудиторії

2. Відповіді на запитання

Змістовність та повнота відповідей

Аргументованість та використання прикладів

Швидкість та впевненість у відповідях

3. Обґрунтованість висновків

Відповідність висновків проведеному дослідженню

Оригінальність та глибина аналізу

Практична цінність запропонованих висновків

Підсумкова максимальна кількість балів – 100.

Академічна доброчесність: очікується, що студенти будуть дотримуватися **принципів академічної доброчесності**, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається «Положенням про забезпечення академічної доброчесності у Львівському національному університеті імені Івана Франка» http://lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/06/reg_academic_virtue.pdf

Форма звітності навчальної практики – диференційований залік, який, крім безпосередньо запланованого завдання (збір та формування емпіричної бази авторського соціологічного дослідження), передбачає написання та *захист звіту* з навчальної практики.

2.2. Навчальна практика (4 курс, 7 семестр)

Навчальна практика у 7 семестрі побудована таким чином, щоб надати можливість студентам зібрати емпіричну базу для авторського соціологічного дослідження, котре повинно стати основою для написання бакалаврської (кваліфікаційної) роботи.

Для успішного проведення цієї навчальної практики студенти повинні володіти достатнім рівнем знань та практичних навичок, які в них формувалися та розвивалися впродовж 3 років навчання на бакалавраті в межах більшості нормативних та вибіркових навчальних дисциплін, передбачених ОПП «Прикладна соціологія». Особливо важливими для цієї навчальної практики будуть знання та вміння, отримані в межах таких дисциплін, як «Кількісні методи соціологічного дослідження» та «Якісні методи соціологічного дослідження». До цієї навчальної практики допускаються студенти з готовою програмою авторського соціологічного дослідження, яка розробляється в кінці 6 семестру в межах навчальної дисципліни «Методологія та проектування соціологічного дослідження» та включається у курсову роботу студентів 3 курсу. Здобутки студентів щодо грамотного підходу до збору і формування емпіричної бази авторського соціологічного дослідження з наступним дескриптивним аналізом емпіричного матеріалу та комплексною інтерпретацією отриманих даних слугуватимуть надійною основою для успішного написання та захисту бакалаврської дипломної роботи. Разом це сприятиме формуванню професійної здатності майбутніх фахівців соціології самостійно організовувати та проводити повноформатні соціологічні дослідження.

Мета навчальної практики полягає у формуванні та розвитку вмінь та практичних навичок студентів, необхідних для проведення комплексного емпіричного соціологічного дослідження.

Завдання навчальної практики:

- застосувати отримані впродовж навчання знання, що стосуються методології та методів соціологічного дослідження;
- розвинути та вдосконалити отримані впродовж навчання навички планувати та організовувати соціологічне дослідження, а також аналізувати його результати;
- допомогти студентам у процесі проведення авторського соціологічного дослідження, яке полягає у зборі емпіричної бази для написання бакалаврської (кваліфікаційної) роботи;
- сприяти розвитку пошукових здібностей студентів, їх креативності, а також можливостей самостійного здобуття знань та розвитку практичних навичок у професійному соціологічному полі;
- сприяти розвитку управлінських і комунікативних здібностей у студентів шляхом застосування знань та навик у практичній площині.

У результаті успішного проходження навчальної практики студент(ка) набуде загальні та спеціальні (фахові, предметні) компетентності, що сприятимуть формуванню відповідних результатів навчання:

Оцінювання навчальної практики проводиться за 100 бальною шкалою за таким співвідношенням:

ЗБІР ТА ФОРМУВАННЯ ЕМПІРИЧНОЇ БАЗИ авторського соціологічного дослідження (**70 балів**)

ця частина оцінки буде розрахована за формулою:

- зібрано 100% емпіричного матеріалу, який заплановано у програмі соціологічного дослідження – 70 балів,
- зібрано менше запланованого у програмі соціологічного дослідження – відсоткове співвідношення між виконаною роботою і максимальним балом,
- кількісні вимоги до емпіричних баз даних студентів:
 - А. для кількісного дослідження – мінімум 200 анкет;*
 - В. для якісного дослідження – мінімум 10 глибинних інтерв'ю/ 3 ФГД.*

ЗВІТ з навчальної практики (**10 балів**),

ЗАХИСТ навчальної практики (**20 балів**).

Підсумкова максимальна кількість балів – 100.

Академічна доброчесність: очікується, що студенти будуть дотримуватися **принципів академічної доброчесності**, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається «Положенням про забезпечення академічної доброчесності у Львівському національному університеті імені Івана Франка» http://lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/06/reg_academic_virtue.pdf

Форма звітності навчальної практики – диференційований залік, який, крім безпосередньо запланованого завдання (збір та формування емпіричної бази авторського соціологічного дослідження), передбачає написання та захист звіту з навчальної практики.

2.3. Виробнича практика (4 курс, 8 семестр)

Виробнича практика у 8 семестрі є обов'язковою складовою процесу підготовки студентів освітнього рівня «бакалавр» за спеціальністю «соціологія» 054. Виробничу практику студенти 4 року бакалаврату проходять у наступних установах: Український центр вивчення громадської думки, ТзОВ Соціологічна агенція «ФАМА», Центр моніторингу ЛНУ, БФ Мріємо та Діємо, ГО Право на Захист, ШПОР «Ладосвіт», відповідним призначенням керівниками практик представників цих організацій. Для забезпечення практики студенти закріплюються за кафедрою соціологія, історичного факультету.

Зміст виробничої практики. Під час проходження практики студенти-практиканти мають:

- ознайомитись зі структурою та основними напрямками діяльності установи-базису практики,
- методологією та результатами проведених досліджень;
- відпрацювати навички складання робочого плану та програми соціологічного/соціального дослідження,
- розробки інструментарію дослідження; закріпити навички застосування методів збору кількісної та якісної соціальної інформації, її обробки та аналізу;
- закріпити навички презентувати результати власних досліджень владним органам, структурам громадянського суспільства та масовій аудиторії;
- навчитись організовувати роботу дослідницької команди.

Мета практики - здобуття вмінь, навичок дослідницької роботи та досвіду проведення соціологічного/соціального дослідження, що включає весь комплекс дослідницьких робіт: підготовку програми дослідження, розробку інструментів збору інформації, написання аналітичного звіту в соціологічних агенціях/компаніях.

Завдання (навчальні цілі):

- Закріплення знань з програмування соціологічного дослідження. - Закріплення знань з методології та методів збору соціологічної інформації.
- Вдосконалення навичок із комп'ютерної обробки первинної соціологічної інформації.
- Вдосконалення навичок збору та аналізу нечислових даних соціологічного дослідження.
- Оволодіння вміннями підготовки аналітичних звітів за результатами емпіричного дослідження, формулювання висновків і практичних рекомендацій.
- Набуття навичок роботи в дослідницькому колективі під час організації та проведення емпіричного соціологічного дослідження
- Сприяти розвитку пошукових здібностей студентів, їх креативності, а також можливостей самостійного здобуття знань та розвитку практичних навичок у професійному соціологічному полі;
- Сприяти розвитку управлінських і комунікативних здібностей у студентів шляхом застосування знань та навик у практичній площині.

Всі завдання, які виконує студент-практикант, підлягають диференційованій оцінці з боку викладача, який здійснює керівництво практикою від кафедри та від Замовника дослідження. Оцінки вносяться в щоденник практики викладачем-керівником практики від кафедри. Кінцева узагальнююча оцінка виставляється комісією із захисту практики та затверджується керівником практики від кафедри. В узагальнюючій оцінці враховується рівень виконання студентом завдань практики та зміст звітних документів і їх відповідність встановленим нормативам. Для цього:

- студенти готують звіти з практики не пізніше за два-три дні до призначеної дати захисту, погоджують їх з керівниками;
- звіт щодо практики захищається на засіданні кафедри: під час захисту звіту студент має охарактеризувати особисто виконану роботу, критично оцінити здобуті навички, запропонувати і довести обґрунтованість та доцільність своїх пропозицій щодо її вдосконалення;
- при оцінці підсумків роботи студента-практиканта кафедра бере до уваги зміст, хід його захисту та відгук керівника; оцінка за практику за кредитно-модульною системою вноситься до заліково-екзаменаційної відомості та до залікової книжки студента за підписом керівника практики (система оцінювання доводиться до відома студентів на початку практики її керівниками);
- студенту, який не виконав програму практики з поважних причин, підтверджених документально, може бути надано право її повторного проходження за індивідуальним графіком з фінансуванням всіх витрат на її організацію та проведення фізичними чи юридичними особами за окремим кошторисом;
- за загальними підсумками практики кожною кафедрою, факультет подає до навчальної частини університету письмовий звіт за встановленою формою.

При оцінюванні письмового звіту студентів-практикантів враховуються:

- правильність формулювань та відповідність теоретичним вимогам;
- стиль викладення (логічність та наукова відповідність);
- охайність оформлення звіту;
- присутність на засіданні комісії із захисту практики.

Диференційована оцінка за практику виставляється за результатами виконання програми практики та індивідуальних завдань, особисто виконаних студентом під час практики. Результати практичної діяльності студентів оцінюються за 100-бальною шкалою, враховуючи бали за всі різновиди робіт, а також за звіт з практики та його захист на кафедрі.

Оцінка роботи практиканта на практиці включає бали за такі види робіт:

- відвідування запланованих зустрічей з керівником та Замовником – 10 балів;
- ефективність роботи на базі практики – 80 балів;
- поточне звітування про роботу (- якість письмового звіту про проходження практики) – 10 балів.

Підсумкова максимальна кількість балів – 100.

Академічна доброчесність: очікується, що студенти будуть дотримуватися **принципів академічної доброчесності**, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається «Положенням про забезпечення академічної доброчесності у Львівському національному університеті імені Івана Франка» http://lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/06/reg_academic_virtue.pdf

Форма звітності навчальної практики – диференційований залік, який, крім безпосередньо запланованого завдання (робота в полі), передбачає написання та захист звіту з навчальної практики.

Індивідуальні звіти студентів-практикантів є основним звітним документом студента-практиканта. На основі усного звіту та письмового індивідуального звіту затверджується загальна оцінка за практику. Після закінчення терміну практики студенти звітують про виконання програми та індивідуального завдання. Форма звітності студента про проходження практики - письмовий звіт. Письмовий звіт разом з іншими документами подається на рецензування науковому керівникові практики від кафедри.

У звіті мають бути відомості про виконання студентом усіх розділів програми практики та індивідуального завдання, висновки та пропозиції. Індивідуальний звіт містить:

- щоденник, що фіксує всі форми роботи конкретного студента під час практики;
- індивідуальний звіт з описом процесу проходження практики, з означенням особисто здобутих навичок та вмінь;
- рекомендації та пропозиції щодо вдосконалення практики;
- відгук керівника практики.

4. Етичні аспекти соціологічної практики

Етика соціологічної практики є ключовим елементом професійної діяльності соціолога, оскільки дослідження завжди пов'язані із взаємодією з людьми та аналізом суспільних явищ. Дотримання етичних принципів забезпечує об'єктивність, достовірність та соціальну відповідальність дослідника, а також сприяє довірі з боку суспільства.

Один із важливих етичних принципів соціологічного дослідження – захист персональних даних респондентів. Дослідники повинні гарантувати, що:

- Дані респондентів використовуються виключно у наукових чи аналітичних цілях.
- Особи, які взяли участь у дослідженні, залишаються анонімними, якщо не передбачено інше за їхньою згодою.
- Отримана інформація не може бути використана для заподіяння шкоди респондентам або їхньому соціальному статусу.

Кожен респондент має право самостійно вирішувати, чи брати участь у соціологічному дослідженні. Це означає, що:

- Дослідник повинен отримати інформовану згоду (Додаток Д) від респондентів, пояснивши їм цілі дослідження та можливі наслідки участі.
- Респондент має право відмовитися від участі у будь-який момент дослідження без пояснення причин.
- Не допускається примус або маніпуляція, що може змусити людину надати інформацію проти її волі.

Соціологічне дослідження має бути **неупередженим** та базуватися на реальних даних, а не на суб'єктивних поглядах чи політичних інтересах. Важливо дотримуватися таких правил:

- Не спотворювати отримані результати заради замовника чи ідеологічних міркувань.
- Використовувати науково обґрунтовані методи збору та аналізу даних.
- Вказувати всі можливі обмеження та похибки у дослідженні.

Соціологічне дослідження може включати роботу з різними соціальними групами, тому дослідники повинні:

- Уникати формулювань та запитань, які можуть образити чи дискримінувати респондентів.
- Брати до уваги культурні та соціальні особливості групи, яку досліджують.
- Не допускати використання соціологічних методів для маніпуляцій чи розпалювання конфліктів.

Результати соціологічних досліджень мають бути використані **відповідально та з урахуванням суспільних інтересів**. Це означає, що:

- Не допускається використання даних для дискримінації, обмеження прав чи переслідування окремих груп.
- Соціолог повинен уникати інтерпретації результатів у спосіб, що може спотворити реальність.
- Будь-яка публікація дослідження має містити посилання на використані методи та джерела даних.

Соціолог несе відповідальність за **етичність своєї роботи** перед суспільством, респондентами, науковою спільнотою та організацією, яка замовляє дослідження.

- Він має діяти **чесно, відкрито та дотримуватися професійних стандартів**.
- Якщо дослідження потенційно може спричинити негативні соціальні наслідки, соціолог повинен **чітко попередити про це замовника або суспільство**.
- У разі виявлення маніпуляцій або фальсифікацій соціолог має право відмовитися від участі в такому проєкті.

Етичні аспекти соціологічної практики забезпечують **чесність, відповідальність і професіоналізм** у проведенні досліджень. Дотримання етичних норм не лише гарантує достовірність отриманих даних, а й сприяє зміцненню довіри до соціології як науки.

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається «Положенням про забезпечення академічної доброчесності у Львівському національному університеті імені Івана Франка» http://lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/06/reg_academic_virtue.pdf

Рекомендована література

Основна література

1. Кодекс професійної етики соціолога. URL: <https://sau.in.ua/pro-sau/>
2. Методичні рекомендації до підготовки курсових та кваліфікаційних робіт / Коваліско Н.В., д. соціол. наук, проф. Пачковський Ю.Ф., Калиняк О.Т., Козаченко О.О., Кудринська Г.І., Марусяк Т.С. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2023. 46 с. URL: <https://clio.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/09/Metodychni-rekomendatsii.pdf>
3. Паніна Н. *Технологія соціологічного дослідження*: Курс лекцій. Київ, 2007. 320 с.
4. *Сучасні методики контент-аналізу*: навчальний посібник / Батаєва Катерина, Іванов Валерій, Коритнікова Надія, Костенко Наталія, Семотюк Орест, Юзва Людмила; за заг. ред. Костенко Н., Батаєвої К. та Іванова В. К.: Видавничий дім «Кондор», 2018. 416 с.
5. *Якісні дослідження в соціологічних практиках*: Навчальний посібник. За ред. Н. Костенко, Л. Скокової. К.: Інститут соціології НАНУ, 2009. 400с.

Додаткова

1. Єріна А.М., Захожай В.Б., Єрін Д.Л. *Методологія наукових досліджень*: Навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури. 2004. 212 с.
2. Ковальчук В.В., Моїсєєв Л.М. *Основи наукових досліджень*: Навчальний посібник. 5-е вид. Київ: Видавничий дім “Професіонал”. 2008. 240 с.
3. Костенко Н., Іванов В. *Досвід контент-аналізу: моделі та практики*. Київ: Центр вільної преси, 2003. 200 с.
4. *Комплексні вимірювальні інструменти в соціологічних дослідженнях: розроблення, адаптація, обґрунтування достовірності* [Є. Головаха, С. Дембіцький, Н. Паніна та ін.]; за наук. ред. Є. Головахи та С. Дембіцького. Київ. Інститут соціології НАН України. 2022. 405 с.
5. Нікініта Т. Співвідношення понять «надійність» та «валідність». *Український соціум*. 2009. 4(31). С.25-32.
6. Семотюк О. Аналіз дискурсу vs. контент-аналіз: методично-методологічні відмінності і подібності. *Humanity, Computers and Communication (HCC'2015)*. 22-24 april 2015. Lviv. Ukraine. <https://ena.lpnu.ua:8443/server/api/core/bitstreams/bf8790b5-3c61-4219-987c-a476205b4bcc/content>
7. Паніотто В. Майбутнє методів соціологічних досліджень. *Соціологія майбутнього і майбутнє соціології в XXI столітті*. Матеріали XII Міжнародних соціологічних читань пам'яті Наталії Паніної та Мирослава Поповича. За наук. ред. Є.І. Головахи та О.О. Максименко. Київ: Інститут соціології НАН України, 2019. С. 49-65.
8. Фещур Р.В., Барвінський А.Ф., Кічор В.П. *Статистика: теоретичні засади і прикладні аспекти*. Навчальний посібник. За наук. ред. Р.В. Фещура. 2-е вид. оновлене і доповнене. Львів: “Інтелект-Захід”. 2003. 576 с.

Інтернет-джерела

1. Аналітичний центр Cedos. URL: <https://cedos.org.ua/>
2. Дослідницька агенція «ФАМА». URL: <https://fama.agency/>
3. Інститут соціології НАН України. URL: <https://i-soc.com.ua/>
4. Київський міжнародний інститут соціології. URL: <https://www.kiis.com.ua/>
5. Незалежний дослідницький центр «Соціоінформ». URL: <https://socioinform.com/>
6. Соціологічна асоціація України. URL: <https://sau.in.ua/>
7. Соціологічна група «Рейтинг». URL: <https://ratinggroup.ua/>
8. Український центр економічних та політичних досліджень ім. О. Разумкова. URL: <https://razumkov.org.ua/>
9. Фонд Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва. URL: <https://dif.org.ua/>
10. Центр стратегічного планування і розвитку Львова «Інститут міста». URL: <https://city-institute.org/>

Додаток А. Щоденник практики

Львівський національний університет імені Івана Франка

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

_____ (вид і назва практики)

студента _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

Факультет (коледж) _____

Кафедра(циклова комісія) _____

освітньо-кваліфікаційний рівень _____

напрямок підготовки (спеціальність) _____

_____ курс, група _____

Студент _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

прибув на підприємство, в організацію, установу

Печатка

підприємства, організації, установи « _____ » _____ 20__ року

(підпис)

(посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Вибув з підприємства, організації, установи

Печатка

підприємства, організації, установи « _____ » _____ 20__ року

(підпис)

(посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Додаток Б. Звіт про проходження практики

Структура звіту.

1. Інформаційна частина (1-2 сторінки):

- в якій/их інституції/ях, протягом якого періоду проходив/ла практику;
- в якому/их проекті/ах брав/ла участь (назва проекту, науковий керівник);
- у відповідності до обов'язків... виконано наступну роботу: ... в обсязі...
(представляється перелік усіх виконаних робіт).

2. Описово-аналітична частина (6-7 сторінок):

- короткий опис методології та методик проектів, в яких студент/ка брав/ла участь.
- більш детальний аналітичний опис виконаних робіт в межах кожної з інституцій, в межах кожного з проектів, в яких взято участь.

3. Висновки та рекомендації (1-2 сторінки):

- опис здобутих знань та вмінь, зауваження та рекомендації щодо покращення умов для проходження подібної практики іншими студентами у майбутньому.

4. Використані джерела (Додаток Е).

Додаток В. Інструкція з охорони праці

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка

Інструкція з охорони праці для здобувачів вищої освіти під час проходження

виробничої, навчальної, педагогічної, науково-дослідної, переддипломної практик

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

- 1.1. Ця інструкція визначає вимоги з охорони праці для здобувачів вищої освіти, які проходять усі види практик.
- 1.2. Практика здобувачів вищої освіти є невід'ємною частиною освітнього процесу і проводиться на базах практики, які відповідають вимогам поглиблення та закріплення теоретичних знань з певної освітньої програми.
- 1.3. Здобувачі вищої освіти проходять практику на базах практики, з якими Університет уклав відповідні договори. Відповідальність за організацію, проведення та контролювання практики покладена на керівників практики від Університету.
- 1.4. Перед проходженням практики керівники практики від Університету проводять із здобувачами вищої освіти інструктаж з охорони праці з відповідним документальним підтвердженням, надають консультації щодо оформлення усіх документів та контактні дані керівника практики.

2. ВИМОГИ ПЕРЕД ПОЧАТКОМ ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ ПРАКТИКИ

- 2.1. Здобувачі вищої освіти повинні своєчасно прибути на базу практики і отримати вступний інструктаж з охорони праці та первинний інструктаж з охорони праці на робочому місці з обов'язковим документальним підтвердженням.
- 2.2. Перед початком роботи здобувачі вищої освіти повинні оглянути своє робоче місце, перевірити його оснащення на відсутність пошкоджень та звернути увагу на наявність небезпечних та шкідливих чинників. Використання пошкодженого обладнання та його самостійний ремонт заборонені.

3. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ ПРАКТИКИ

- 3.1. Під час проходження практики здобувачі вищої освіти повинні виконувати тільки ті завдання, що передбачені програмою практики. Залучати здобувачів вищої освіти до виконання інших робіт заборонено.
- 3.2. Здобувачі вищої освіти повинні дотримуватися вимог правил внутрішнього трудового розпорядку, які встановлені на базі практики. Заборонено залишати робоче місце без дозволу безпосереднього керівника практики.
- 3.3. У разі виявлення несправності обладнання припинити роботу та повідомити безпосереднього керівника практики.

4. ВИМОГИ ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ ПРАКТИКИ

- 4.1. Після закінчення виконання завдань практики прибрати місце праці та передати його безпосередньому керівнику практики.
- 4.2. Після закінчення терміну практики прозвітувати про виконання завдань практики.

5. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ В АВАРІЙНИХ СИТУАЦІЯХ

- 5.1. У разі виникнення пожежі (горіння) негайно повідомити безпосереднього керівника практики та під його керівництвом вжити можливих заходів для гасіння (локалізації) пожежі наявними засобами пожежогасіння за умови відсутності небезпеки для життя.
- 5.2. За умови погіршення стану особистого здоров'я припинити виконання завдань та повідомити безпосереднього керівника практики.

З інструкцією ознайомлений

(підпис)

(прізвище, ім'я, по батькові студента)

(шифр академгрупи)

Додаток Г. Картка обліку годин

КАРТКА ОБЛІКУ ВІДПРАЦЮВАННЯ ГОДИН НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «СОЦІОЛОГІЯ»

Студент/ка _____ Керівник практики _____

Місце та види робіт	Безпосередній куратор	Дата виконання	Кількість зарахованих годин	Підпис безпосереднього куратора/Підпис керівника

Додаток Г. Угода про проведення практики студентів Львівського національного університету імені Івана Франка

Форма № Н-7.01

УГОДА № _____
на проведення практики студентів
Львівського національного університету імені Івана Франка
місто _____ “ _____ ” _____ 20__ р.

Ми, що нижче підписалися, з однієї сторони Львівський національний університет імені Івана Франка (далі – Університет) в особі ректора Мельника Володимира Петровича, який діє на підставі Статуту Університету, і з другої сторони _____

(назва підприємства, організації, установи)

(далі – база практики) в особі _____,
(посада, прізвище та ініціали)

що діє на підставі _____
(статут підприємства, розпорядження, доручення)

уклали між собою цю угоду на проведення практики студентів:

1. База практики зобов’язується:

1.1. Прийняти студентів бакалаврської освітньої програми спеціальності «Соціологія» на практику згідно з календарним планом:

№ з/п	Шифр і назва спеціальності (освітньої програми)	Курс	Вид практики	Кількість студентів	Терміни практики	
					початок	закінчення
1.	054 Соціологія	IV	виробнича	1		
.						

1.2. Призначити наказом кваліфікованих спеціалістів для безпосереднього керівництва практикою.

1.3. Створити необхідні умови для використання студентами програм практики, не допускати використання їх на посадах та роботах, що не відповідають програмі практики та майбутній спеціальності.

1.4. Забезпечити студентам умови безпечної роботи на кожному робочому місці. Проводити обов’язкові інструктажі з охорони праці: ввідний та на робочому місці. У разі потреби навчати студентів-практикантів безпечних методів праці. Забезпечити спецодягом, запобіжними засобами, лікувально-профілактичним обслуговуванням за нормами, встановленими для штатних працівників.

1.5. Надати студентам-практикантам і керівникам практики від Університету можливість користуватись лабораторіями, кабінетами, майстернями, бібліотеками, технічною та іншою документацією, необхідною для виконання програми практики.

1.6. Забезпечити облік виходу на роботу студентів-практикантів. Про всі порушення трудової дисципліни, внутрішнього розпорядку та про інші порушення повідомляти Університет.

1.7. Після закінчення практики дати характеристику кожного студента-практиканта, в якій відобразити якість проходження практики.

2. Університет зобов'язується

2.1. За два місяці до початку практики надати базі практики для погодження програму практики, а не пізніше ніж за тиждень – список студентів, яких скеровують на практику.

2.2. Призначити керівниками практики кваліфікованих викладачів.

2.3. Забезпечити дотримання студентами трудової дисципліни і правил внутрішнього розпорядку. Брати участь у розслідуванні комісією бази практики нещасних випадків, якщо вони сталися з студентами під час проходження практики.

3. Відповідальність сторін за невиконання угоди.

3.1. Сторони відповідають за невиконання покладених на них обов'язків щодо організації і проведення практики згідно з законодавством про працю України.

3.2. Усі суперечки, що виникають між сторонами за цією угодою, вирішуються у встановленому порядку.

3.3. Угода набуває сили після її підписання сторонами і діє до кінця практики згідно з календарним планом.

3.4. Угода складена у двох примірниках: по одному – базі практики та Університету.

4. Місцезнаходження сторін і розрахункові рахунки:

Львівський національний університет
імені Івана Франка
вул. Університетська, 1
м. Львів, 79000

Назва _____
Керівник _____
Адреса _____
ЄДРПОУ _____

Код ЄДРПОУ 02070987
Державна Казначейська служба України
у м. Києві
Р/р: UA 468201720343101002200001061

Контактна особа
П І П _____
тел. _____
e-mail _____

Підписи та печатки:

Університет:

База практики:

М.П. « ____ » _____ 202__ року

М.П. « ____ » _____ 202__ року

Додаток Д. Інформована згода

Дозвіл на використання матеріалів інтерв'ю/ФГД

Респондент

Ім'я, прізвище _____

Контактна адреса (за потреби) _____

Контактний телефон _____

Інтерв'юер/менеджер проекту “.....”

Ім'я, прізвище _____

Контактна адреса (за потреби) _____

Контактний телефон _____

Побажання респондента щодо умов використання матеріалів інтерв'ю/ФГД:

Зобов'язання інтерв'юера/менеджера проекту:

“Я гарантую, що інформація, отримана від зазначеного вище **респондента**, буде використана виключно для науково-дослідницьких потреб з дотриманням всіх особистих прав та інтересів **респондента**”.

Дозвіл респондента:

“Я _____, дозволяю використовувати матеріали проведеного зі мною інтерв'ю/ФГД у відповідності з викладеними вище зобов'язаннями інтерв'юера/менеджера проекту та моїми побажаннями”.

Респондент _____

підпис респондента

дата

Інтерв'юер/менеджер проекту _____

підпис інтерв'юера/менеджера проекту

дата

Додаток Е. Приклад оформлення списку джерел та списку наукової літератури

Список використаних джерел та наукової літератури

Список використаних джерел:

1. База даних опитування “*Регіон, нація та інше: міждисциплінарне та міжкультурне переосмислення України*” (університет Санкт-Галлен, Швейцарія). Рік проведення: 2017. Вибіркова сукупність обсягом 6000 респондентів репрезентувала жителів усіх областей України, м. Києва, м. Севастополя та АРК віком від 18 р. та старші.
2. Транскрипт інтерв’ю, проведеного з Мирославою 03.02.2023 (м. Львів).
3. Транскрипт інтерв’ю, проведеного з Василем 05.05.2023 (м. Львів).
4. Транскрипт інтерв’ю, проведеного з Анастасією 16.05.2023 (м. Львів).

Список використаної наукової літератури:

5. Бевзенко Л. Інтегративні соціологічні теорії та кризове соціальне управління: на шляху до теоретико-прагматичних синтетичних концепцій. *Вісник ХНУ імені В. Н. Каразіна. Серія «Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи»*. 2018. Вип. 40. С. 36–43. DOI: <https://doi.org/10.26565/2227-6521-2018-40-04>.
6. Білик Т. М. Концептуальний простір поняття імідж у психологічній літературі. *Психологічні перспективи*. Луцьк : РВВ «Вежа» Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки. Вип. 17, 2011. С. 12–19.
7. Бугрим В. Комунікативно-технологічні матриці побудови ефективного іміджу. URL: <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1970> (дата звернення: 20.05.2023).
8. Етичний кодекс для інфлюенсерів, рекламодавців та інших учасників ринку

Influencer Marketing. ГС «БЮРО ІНТЕРАКТИВНОЇ РЕКЛАМИ УКРАЇНА», 2021. Видання перше. URL: <https://iab.com.ua/etychnyj-kodeks-dlya-inflyuenseriv-reklamodavtsiv-tainshyh-uchasnykiv-ryнку-influencer-marketing/> (дата звернення 20.05.2023)

9. Корнієнко В. О., Денисюк С. Г. Імідж політичного лідера: проблеми формування та практичної реалізації: монографія. Вінниця: УНІВЕРСУМ-Вінниця, 2009. 145 с.

10. Настояща К. В. Практики самопрезентації в інтернет-просторі: форми і тенденції. *Грані*. Вип. 22. Т. 1. 2019. С. 20-28.

11. Політологічний енциклопедичний словник. Упор. В. П. Горбатенко; за ред. Шемшученка, В. Д. Бабкіна, В. П. Горбатенка. 2-ге вид., доп. і перероб. Київ: Генеза, 2004. 736 с.

12. Черниш Н. Й. Особливості розвитку української соціології в умовах російськоукраїнської війни. *Український соціум*. 2022. No. 4(83). С. 9-27.

13. Fukuyama F. Against identity politics: the new tribalism and the crisis of democracy. *Foreign Affairs*. 2018. No. 97(5). P 90-114.

14. Goffman E. The Presentation of Self in Everyday Life. *University of Edinburgh. Social Sciences Research Centre. Monograph no. 2, 1956. 161 p.*

15. Jenkins R. Social identity. London: Routledge, 1996. 205 p.

Додаток Є. Основні компоненти Програми соціологічного дослідження

Основні компоненти програми соціологічного дослідження
Програма соціологічного дослідження передбачає такі компоненти:

1. Методологічна частина.

1.1. Опис проблемної ситуації з вказанням на те, що відомо з приводу обраної проблеми, а що є невідомим і потребує спеціального соціологічного дослідження.

1.2. Формулювання теми авторського дослідження (формулювання теми соціологічного дослідження має бути конкретним і виходити з того, що саме збирається досліджувати студент; воно є конкретизацією теми усієї дипломної роботи і має бути вужчим від неї).

1.3. Мета та завдання дослідження.

1.4. Об'єкт дослідження.

1.5. Предмет дослідження.

1.6. Теоретична інтерпретація базових понять, а також інших складників понятійно-категоріального апарату дослідження з обов'язковим посиланням на джерело, звідки подається означення; якщо студент сам сформулював означення, то після його наведення замість посилання у дужках вказується: авторське означення.

1.7. Робочі гіпотези дослідження. Гіпотези розбиваються на гіпотези-підстави та гіпотези-наслідки.

1.7а. Операціоналізація базових понять відповідно до сформульованих робочих гіпотез дослідження.

1.7б. Конструювання операціональних факторних й показникових змінних робочих гіпотез дослідження.

2. Методична частина.

2.1. Характеристика емпіричної бази дослідження: окреслення основних

параметрів
генеральної сукупності, конструювання
вибіркової сукупності.

2.2. Опис методів й технік отримання
інформації. Розроблення відповідного до них
інструментарію дослідження (анкета
статистичного соціологічного дослідження,
бланк спостереження, формуляр тесту,
сценарій фокус-групової дискусії,
алгоритм аналізу документів тощо).

2.3. Обґрунтування логіки й методів аналізу
даних, що будуть отримані з
використанням розробленого
інструментарію, зокрема, визначення методів
емпіричної апробації робочих гіпотез
дослідження.

Додаток Ж. Інтернет-ресурси для пошуку результатів соціологічних досліджень

1. Аналітичний центр Cedos. URL: <https://cedos.org.ua/>
2. Дослідження виборчої поведінки (Comparative study of electoral systems (CSES)). URL: <https://ceses.org/>
3. Дослідницька агенція «ФАМА». URL: <https://fama.agency/>
4. Дослідницький центр П'ю (Pew Research Center). URL: <https://www.pewresearch.org/>
5. Євробарометр (Eurobarometer). URL: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/browse/all>
6. Європейське соціальне дослідження ESS (European social survey). URL: <https://www.europeansocialsurvey.org>
7. Загальне соціальне дослідження GSS (General Social Survey). URL: <https://gss.norc.org/About-The-GSS>
8. Інститут соціології НАН України. URL: <https://i-soc.com.ua/>
9. Київський міжнародний інститут соціології. URL: <https://www.kiis.com.ua/>
10. Міжнародна програма ISSP (The International Social Survey Programme). URL: <https://issp.org/>
11. Науково-дослідна інфраструктурна установа для соціальних наук GESIS. URL: <https://www.gesis.org/en/research>
12. Незалежний дослідницький центр «Соціоінформ». URL: <https://socioinform.com/>
13. Світове дослідження цінностей (World values survey). URL: <https://www.worldvaluessurvey.org/wvs.jsp>
14. Соціологічна асоціація України. URL: <https://sau.in.ua/>
15. Соціологічна група «Рейтинг». URL: <https://ratinggroup.ua/>
16. Українська соціологічна платформа. URL: <http://www.usp.biz.ua/>
17. Український центр економічних та політичних досліджень ім. О. Разумкова. URL: <https://razumkov.org.ua/>
18. Фонд Демократичні ініціативи імені Ілька

- Кучеріва. URL: <https://dif.org.ua/>
19. Центр міської історії. URL: <https://www.lvivcenter.org/>
20. Центр стратегічного планування і розвитку Львова «Інститут міста». URL: <https://city-institute.org/>
21. Info Sapiens. URL: <https://www.sapiens.com.ua/>
22. Kantar TNS. URL: <https://panel.kantar.com.ua/>
23. New Image Marketing Group. URL: <https://newimage.org.ua/>
24. The Gallup World Poll. URL: <https://www.gallup.com/analytics/318875/global-research.aspx>